



# Gündem

TSKB Ekonomik Araştırmalar  
24 Eylül 2019 Salı

## Piyasalarda Bugün

**BİST-100 endeksi günü %0,22 düşüşle 100.021 puandan kapattı.** Haftaya 5,74 seviyelerinden başlayan dolar/TL kuru ise Suudi Arabistan cephesinden gelen, petrol tesislerine saldırı sonrası oluşan arz sorununun kısa sürede çözüleceğine yönelik açıklamalar sonrası gevşedi. Sabah saatleri itibariyle kur 5,70'in altında işlem görüyor. Bugün makroekonomik veri takviminde kapasite kullanım oranı, reel kesim güven endeksi ve sektörel güven endeksleri yer alıyor. New York'ta devam eden BM Genel Kurul toplantısı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD'deki temasları piyasalar tarafından izlenecek.

**IMF IV. Madde kapsamında gerçekleştirdiği konsültasyona ilişkin değerlendirmesini yayınladı.** IMF raporunda TL'nin değer kaybı ve 2018 sonundaki resesyon görünümünün ardından, piyasa koşullarının daha uygun hale gelmesi ve uygulanan politikalar neticesinde büyümenin toparlandığını ifade etti. Cari açığın kapanmasına karşın Türkiye'nin halen iç ve dış risklere duyarlı bir yapıya sahip olduğunu belirten rapor, sürdürülebilir, güçlü orta-uzun vadeli büyüme görünümü için ilave reformların yapılması gereğine vurgu yapıyor. IMF'ye göre mevcut durumdaki olumlu piyasa algısı, kırılmalıkların tespit edilmesi ve politika güvenilirliğinin güçlendirilmesi için bir fırsat oluşturuyor. IMF, önümüzdeki dönemde açıklanacak Yeni Ekonomi Programı'nın (YEP) sıkıntıların tespiti ve çözüm önerileri yönünde kapsamlı bir politika setinin ortaya koyulması imkanını yaratacağı için takip edeceğini belirtiyor. Banka ve şirket bilançolarının temizlenmesi yönünde atılacak adımların finansal istikrarı destekleyerek orta vadeli büyümeyi güçlendireceğini belirten IMF, kredi büyümesini destekleyen adımların sınırlı olması gerektiğini ifade ediyor.

**TCMB, TL zorunlu karşılıklara uygulanan ortalama faiz/nema oranını 4 Ekim'den geçerli olmak üzere %13'ten %8'e düşürdü.** Söz konusu değişiklik ile TL kredilerinin yıllık büyümesi referans değerler olan %10 ile %20 aralığı içinde olan bankalara %10, dışında olan bankalara %0 faiz/nema

## Takvim

- 24-Eyl** TÜİK, Sektörel güven endeksi, Eylül  
TCMB, Reel kesim güven endeksi, Eylül  
TCMB, İmalat sanayi kapasite kullanım oranı, Eylül
- 25-Eyl** ABD, Yeni konut satışları, Ağustos
- 27-Eyl** TÜİK, Ekonomik güven endeksi, Eylül  
ABD, Kişisel tüketim giderleri fiyat endeksi, Ağustos
- 30-Eyl** TB, Dış ticaret, Eylül  
KTB, Sınır giriş istatistikleri, Eylül  
HMB, Genel yönetim bütçe dengesi, 2Ç19  
İngiltere, GSYH büyümesi, 2Ç19 (Öncü)  
ABD, Chicago PMI, Eylül

Hisse Senetleri	Seviye	Günlük Değişim	Aylık Değişim	Yıl Sonuna Göre Değişim
BİST-100	100,021	-0.22%	2.96%	9.59%
BİST-30	123,780	-0.23%	2.30%	8.25%
XUSIN	114,830	-0.62%	3.23%	9.49%
XBANK	141,435	-0.08%	4.85%	20.13%

Kur	Seviye	Günlük Değişim	Aylık Değişim	Yıl Sonuna Göre Değişim
Dolar/TL	5.7149	-0.49%	-0.28%	8.08%
Euro/TL	6.2821	-0.71%	-1.39%	3.80%
Sepet Kur*	6.0013	-0.57%	-0.86%	5.76%
Euro/Dolar	1.0991	-0.24%	-1.14%	-4.17%
Dolar/JPY	107.54	-0.01%	2.05%	-1.84%
DXY	98.5990	0.05%	0.53%	2.57%
* %50 Dolar/TL + %50 Euro/TL				

Tahvil - Bono (Bileşik Getiri)	En son	Bir Önceki
TR - 2 yıllık tahvil (TRT131119T19)	14.89%	14.96%
TR - 10 yıllık tahvil (TRT080328T15)	14.82%	14.89%
TR - Eurobond (17 Şubat 2045)	6.87%	7.02%
ABD - 10 yıllık tahvil	1.71%	1.75%

TSKB Eurobondları	Kupon	Fiyat	Getiri
30 Ekim 2019	5.375%	100.00	5.302%
22 Nisan 2020	5.125%	100.26	4.660%
18 Mayıs 2021	4.875%	98.51	5.836%

Emtia	En son	Günlük Değişim	Aylık Değişim	Yıl Sonuna Göre Değişim
Altın (Dolar/ons)	1521.87	0.34%	-0.27%	18.64%
Reuters/Jefferies CRB*	188.25	0.76%	6.13%	6.98%
Brent (Dolar/varil)	64.77	-0.62%	8.17%	18.44%
Doğalgaz (TL/stdm3)	2.53	0.12%	-1.26%	-13.95%

\* Thomson Reuters/CoreCommodity CRB Commodity Total Return Index

## Piyasalarda Bugün

uygulanacak. Daha öncesinde ise kredi büyümesi referans değerler arasında gerçekleşen bankalar için %15, diğer bankalar için %5 olarak uygulanıyordu.

**Almanya'da imalat sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) Eylül ayında 41,4'e gerileyerek son 10 yılın en düşük seviyesini gördü.** Endeksi Ağustos'ta 43,5 seviyesindeydi. PMI'daki düşüş Brexit belirsizliği, otomotiv sektörü görünümünün olumsuz seyretmesi ve ticaret savaşının dolaylı etkilerinden kaynaklanıyor.

**ABD imalat PMI endeksi Eylül ayında 51 olarak açıklandı.** Bu rakam son 5 ayın zirvesine işaret ediyor. Endeks Ağustos ayında 50,3 değerini almıştı. Beklenti ise 50,4'tü. Hizmet PMI ise 51,4 beklentisine karşılık 50,9 değerini aldı. İstihdam endeksi ise Eylül'de 50,4'ten 49,1'e düşerek Aralık 2009'dan beri en düşük seviyeye indi. Hizmet sektöründe istihdamın 50 seviyesinin altına inmesi istihdam piyasasının soğuduğunu göstermekte.

**Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Christine Lagarde ticaret savaşının etkileri konusunda endişeli olduğunu belirtti.** Lagarde, ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşlarının küresel ekonomik büyümeyi 2020'de %0,8 oranında düşürebileceğini söyledi. CNBC'ye konuşan Lagarde, geçen seneden beri devam eden ve finans piyasalarını da sallayan ticaret savaşlarının devam etmesinin daha fazla belirsizliğe neden olacağını belirterek "Küçük, orta ya da büyük ölçekli bir girişimciyseniz, yatırım yapmayacak ve beklemek isteyeceksiniz." yorumunu yaptı.

## Sektör, Şirket ve Gündeme İlişkin Diğer Haberler

**Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda İklim Zirvesi'nde bir konuşma yaptı.** Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadelede başarıya ulaşabilmesi için öncelikle yerel düzeyde eyleme geçilmesi gerektiğinin farkında olduğuna işaret eden Erdoğan, "İstanbul ile beraber 81 vilayetimizin tamamında katı yakıtlar yerine doğal gaz kullanımını yaygınlaştırdık. Halihazırda elektriğin %30'dan fazlasını yenilenebilir enerjiden karşılıyoruz. Yenilenebilir enerjinin elektrik üretimindeki payını 2023 yılında yaklaşık %39 seviyesine yükselteceğiz." diye konuştu. Plastik poşet kullanımının 4'te 3 oranında düştüğünü belirten Erdoğan, 2023 yılı itibarıyla yaklaşık 400 bin binada sıfır atık sistemine geçiş olacağını ifade etti.

**Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın, 2023 için açıkladığı 1 milyar dolar değerinde 10 "Turcorn" hedefine yeni projeler ve destek mekanizmalarıyla ulaşılacak.** Bu amaçla, iş insanları ve profesyonel yöneticilerin yeni teknoloji şirketlerini desteklemeleri teşvik edilerek, "melek yatırımcı" olarak da bilinen Bireysel Katılım Yatırımcısı sayısının artması sağlanacak ve kitlesel fonlamanın kullanımı yaygınlaştırılacak. Melek yatırımcıların yalnızca fon sağlama ile sınırlı kalmaması, girişimcilere tecrübe aktarımı ve aktif danışmanlık sağlanmasını teşvik edecek düzenlemeler yapılacak. Girişim sermayesi yatırım fonlarının büyüklüğünün ve etkinliğinin artırılmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecek. Yerel fon yatırımcılarına yönelik tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilirken, uluslararası fon yatırımcılarının bunlara yatırım yapmaları için yönlendirici düzenlemeler uygulamaya alınacak.

**Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, Çin'e süt ihracatı yapmak amacıyla, Veteriner Sağlık Sertifikası üzerinde anlaşmayı sağlanadığını kaydetti.** Pakdemirli, Uluslararası Sütçülük Federasyonu (IDF) tarafından İstanbul'da düzenlenen IDF Dünya Süt Zirvesi'ndeki konuşmasında "Çin tarafının onaylamasına takiben, düşük riskli süt ürünleri için ihracat başlayacak. Ayrıca, İran ve Özbekistan ile Sağlık Sertifikası konusunda, son bir yıl için anlaşığımızın da müjdesini vermek isterim." şeklinde konuştu. 2019 yılının ilk 7 ayında süt ve süt ürünleri ihracatının %20 artış göstererek 227,9 milyon dolara yükseldiğini belirten Pakdemirli, şu değerlendirmelerde bulundu: "Sütün katma değeri yüksek bir ürün olduğunun farkında olarak politikalarımıza buna göre yön veriyoruz. Son 17 yılda hayvancılığımızın gelişmesi için hayvancılık desteklemelerimizi 4 kalemden 10 kaleme çıkartarak 32,7 milyar lira hayvancılık hibe desteği ödemesi yaptık. Kırsal kalkınma yatırımları ve Avrupa Birliği fonları olan IPARD kapsamında 2 bin 985 projeye 2,7 milyar lira hibe verdik. Orman köylerimizde çiftlik faaliyetlerinin

## Sektör, Şirket ve Gündeme İlişkin Diğer Haberler

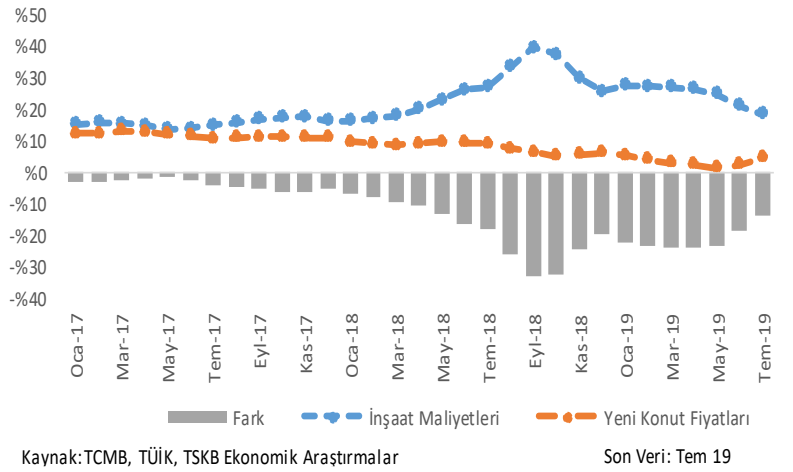
geliştirilmesi amacıyla 4 bin aileye 110 milyon lira süt sığırcılığı ve koyuncululuğu desteği verdik. Organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında yetiştiricilerimizi destekliyoruz. 48 bin 258 baş hayvanımız bu kapsamda desteklenmektedir."

**Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Bölgesel Sonuçları'nı yayınladı.** Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'de ortalama yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert geliri 2018 yılında 24 bin 199 TL iken, İBBS 2. Düzey bölgeleri itibarıyla en yüksek olduğu bölge, 34 bin 912 TL ile İstanbul Bölgesi oldu. Bu bölgeyi, 29 bin 952 TL ile Tekirdağ, Edirne, Kırklareli Bölgesi ve 29 bin 847 TL ile Ankara Bölgesi izledi. Ortalama yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirinin en düşük olduğu bölge ise 10 bin 965 TL ile Van, Muş, Bitlis, Hakkari oldu. Gelir dağılımı eşitsizliği ölçütlerinden olan Gini katsayısı, Türkiye'de 2018 yılı itibarıyla 0,408 iken bu değer en düşük olduğu bölge 0,305 ile Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli; en yüksek olduğu bölge ise 0,444 ile İstanbul olarak açıklandı.

### Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Temmuz 2019 inşaat maliyet

**endekslerini açıkladı.** İnşaat maliyet endeksi Temmuz ayında bir önceki aya göre %0,62 düşerken, geçen yılın aynı ayına göre %18,42 artış gösterdi. Aylık bazda malzeme endeksi %0,99 düştü, işçilik endeksi ise %0,18 arttı. Bina inşaatı maliyet endeksi, Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %19,44 artarken, bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi ise aynı dönemde %15,08 yükseldi. Grafikte inşaat maliyetleriyle yeni konut fiyatlarının yıllık artışları karşılaştırıldığında, yeni konut fiyatlarındaki artışın maliyetlerdeki artışın altında kaldığı bunun da inşaat sektöründe kârlılığın azaltıcı etkide bulunduğu görülmektedir.

### Konut Fiyatları ile İnşaat Maliyetleri (yıllık artış)



**Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren (YHT) test sürüşleri yıl sonu başlıyor.** Ankara-Sivas arasında 12 saat olan seyahat süresini 2 saate indirecek Ankara-Sivas YHT Projesi'nin altyapı çalışmalarında %94,74 fiziksel ilerleme sağlandı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Cahit Turhan, Küçük Asya ile İpek Yolu güzergahındaki Asya ülkelerini birleştiren demir yolu koridorunun önemli akslarından Ankara-Sivas YHT projesinde adım adım sonuna yaklaşıldığını ifade ederek, hız kazanan ray döşeme işinde Yerköy ve Sivas arasında yaklaşık 100 kilometreye ulaştığını söyledi.

**Dünyanın ilk seyahat şirketi Thomas Cook, resmen iflas ederek, tasfiye sürecine girdi.** Kültür ve Turizm Bakanlığı 16 ülkede yılda yaklaşık 19 milyon turiste hizmet sağlayan şirketin İngiltere operasyonlarının durdurulduğunu, Almanya, Rusya ve Nordic'de faaliyetlerinin ise sürdüğünü açıkladı. Thomas Cook'un İngiltere operasyonları neticesinde Türkiye otellerinde kalan 21 binden fazla misafiri bulunuyordu. Kültür ve Turizm Bakanı Ersoy, Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak'la görüşme yaptığını ve Thomas Cook'un iflasından etkilenen kuruluşlara kredi paketi hazırlığı içinde olduklarını belirtti. Ersoy bu kapsamda 50 milyon euroluk bir paketin hazırlanabileceğini ifade etti.

**Çeltik üretiminde %3,7 artış bekleniyor.** Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, "Bu yıl çeltik üretiminin geçen yıla göre %3,7 artışla 975 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Geçen yıl da üretimde %4,4'lük bir artış vardı." dedi. Edirne'de çeltik hasadına katılan Bayraktar, burada yaptığı konuşmada, son 10 yılda çeltik ekim alanlarının Türkiye'de %20,7 artışla 995 bin dekadardan 1 milyon 201 bin dekara, üretimin de %24,8 artışla 753 bin tondan 940 bin tona yükseldiğini söyledi. Çeltik üretiminde girdi maliyetlerindeki artışın çiftçileri etkilediğini dile getiren Bayraktar, kredi borcunu ödeyemeyen çiftçilerin borç erteleme kararı beklediklerini sözlerine ekledi.

**79 bin hektarlık alan ekonomiye kazandırıldı.** Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) Sürdürülebilir Arazi Yönetimi ve İklim Dostu Tarım Projesi Koordinatörü Fatma Güngör, proje kapsamında Konya-Karaman havzasında 37 bin hektar tarım alanı, 25 bin hektar orman alanı

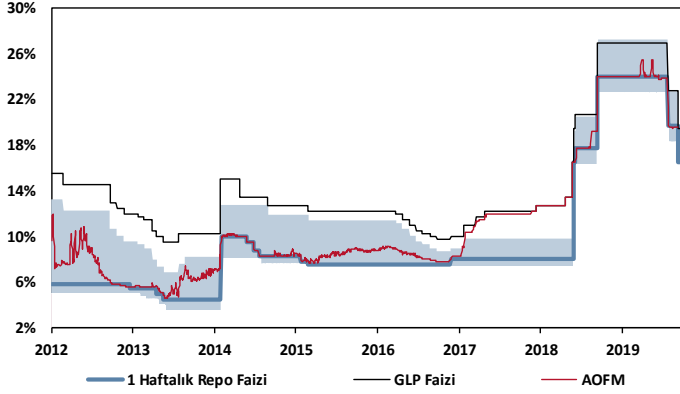
## Sektör, Şirket ve Gündeme İlişkin Diğer Haberler

ve 17 bin hektar zarar görmüş mera alanının rehabilite edildiğini belirtti. Biyogaz üretimi için pilot olarak seçilen Gökcanlar Çiftliği'ne yapılan ziyareti değerlendiren Güngör, "Burada hayvansal atıklardan oluşan metan gazını engellemek için çiftlik tipi biyogaz sistemi kuruldu. Şu an test aşamasında ve tanklarda üretilen biyogazla kombi ısınıyor. Çiftçimiz elektrik kullanımını sıfıra indirerek sistemini kendi içinde çalıştırmış oluyor." dedi.

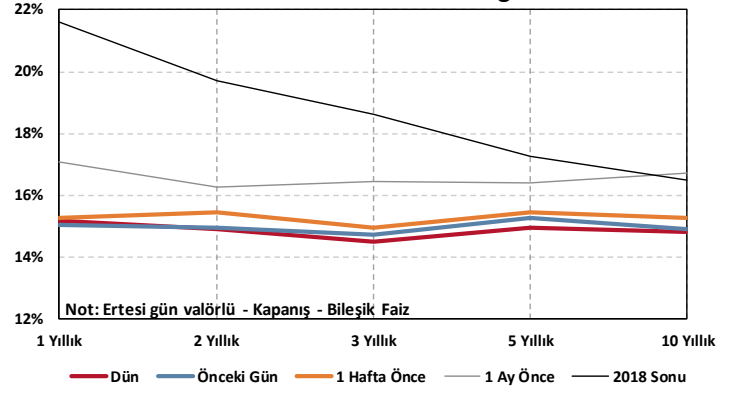
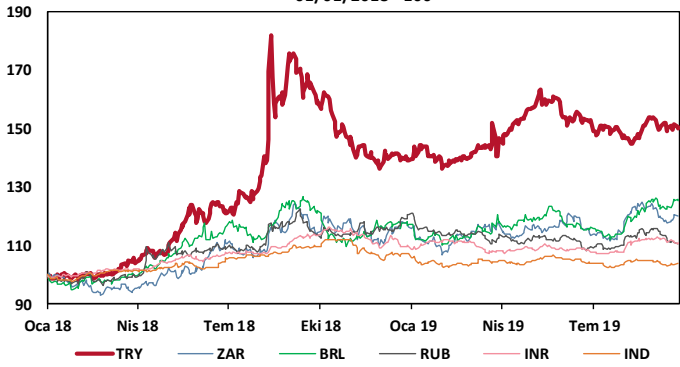
**İngiltere karbon salımını azaltmak amacıyla temiz enerji teknolojileri fonu kuruyor.** İngiltere Başbakanı Boris Johnson, dünya genelinde bilim insanlarının kalkınmakta olan ekonomilerde karbon salımının azaltımına yardımcı olacak yeni teknolojiler geliştirmesi amacıyla 1 milyar pound büyüklüğünde bir fon oluşturacaklarını duyurdu.

**Nordex Group, Ulusoy Enerji'nin Söke'de kuracağı rüzgâr enerjisi santrali için 23 adet N149/4,0-4,5 rüzgâr türbininden oluşan toplam 110 megavat büyüklüğünde sipariş aldı.** Yapılan açıklamaya göre Nordex Group, 10 yıl süre ile bu türbinlerin bakımından sorumlu olacak. 105 metre yükseliğe sahip olacak ve yılda 286 gigavatsaat elektrik üretmesi planlanan türbinlerin kurulumu 2020 yılı sonuna kadar tamamlanacak.

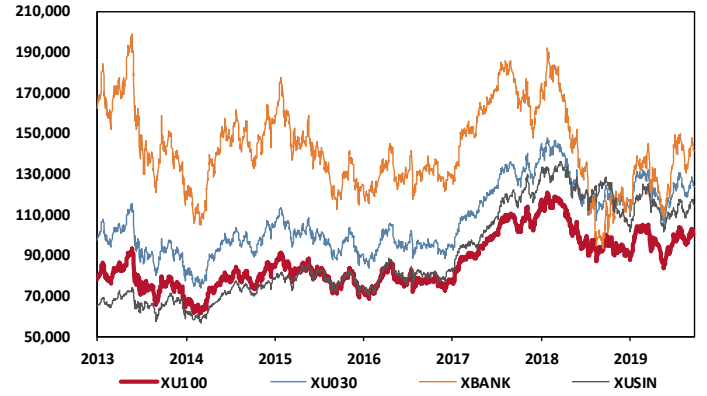
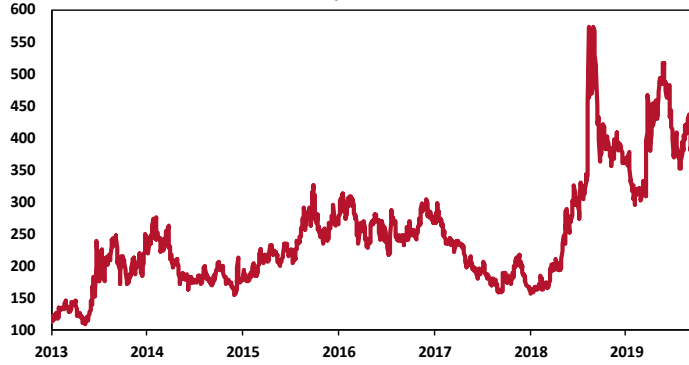
TCMB Faiz Koridoru



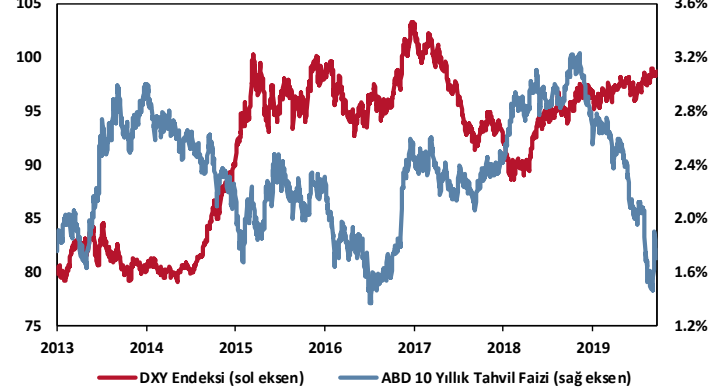
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi

USD / GOÜ Para Birimleri  
01/01/2018 = 100

Hisse Endeksleri

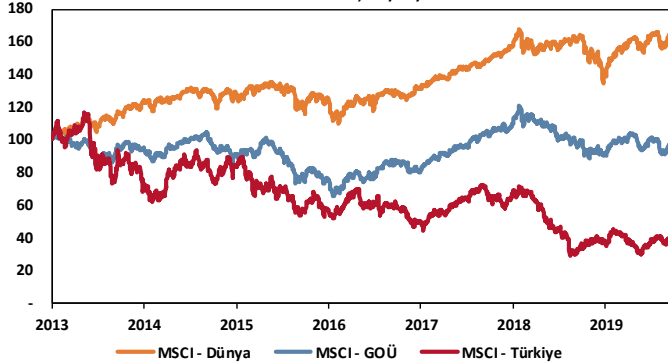
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi  
baz puan

Dolar Endeksi ve 10 Yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

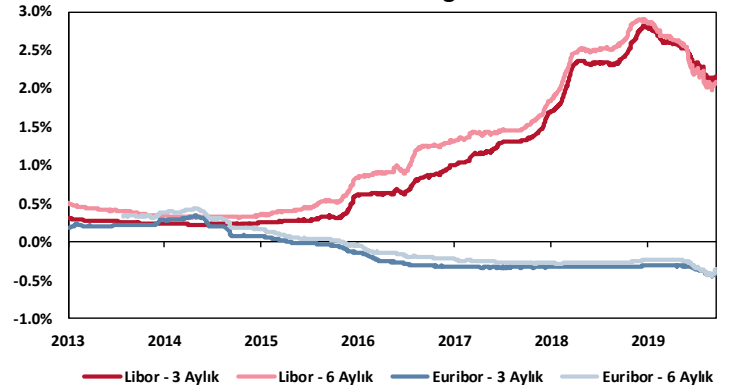


MSCI Hisse Endeksleri

ABD doları cinsinden, 01/01/2013 = 100



Küresel Gösterge Faizler



# TSKB

## Danışmanlık Hizmetleri

## Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81

FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2019 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.



Türkiye Sınai Kalkınma Bankası  
www.tskb.com.tr

T: +90 212 334 50 50 F: +90 212 334 52 34

E: info@tskb.com.tr